

Peter Himmelhuber

Livada

proiectare și îngrijire



Oradea, 2013

Proiectarea livezii	4
Fructe din livada proprie	4
Locul de cultivare	4
Principiile proiectării unei livezi	6
Posibilități de asociere	8
Locul pomilor și arbuștilor fructiferi	15
Forme și culori	23

Unelte, lucrări de pregătire	26
Unelte de grădină cele mai importante	26
Întreținerea uneltelor	29
Depozitarea uneltelor și sculelor	30
Cunoașterea solului	31
Împărțirea grădinii	34
Aleile grădinii	38



Plantare, îngrijire	44
Soiul potrivit	45
Plantarea și îngrijirea pomilor fructiferi	45
Creșterea puietului, altoirea	48
Plantarea și îngrijirea baciferelor	52
Lucrările de tăiere și înmulțirea baciferelor	53
Lucrări de tăiere la pomii fructiferi	55
Protecția plantelor	58
Asocierea pomilor fructiferi	60
Administrarea îngrășămintelor, udarea	61
Specii de pomi și arbuști fructiferi	62

Proiectarea livezii

Fructe din livada proprie

Oricine este cuprins de un sentiment plăcut atunci când poate culege cireșe timpurii, apoi caise zemoase, mere, pere și prune aromate din livada proprie. Cine are posibilitatea să îngrijească o grădină de dimensiuni mari poate introduce în cultură chiar toate speciile de fructe tipice pentru zona climatică existentă. Pomii și arbuștii fructiferi nu ne încântă doar cu fructele lor aromate, ci și cu prezența lor în grădină, în special primăvara, când îmbracă veșminte noi împodobite cu flori.

Să ne gândim puțin la meri, la parfumul pe care îl răspândesc când încep să înflorească, ori la imaginea armonioasă ce ne-o oferă albinele ce roiesc în jurul acestora. Mai târziu, când toamna se apropie, așteptăm cu nerăbdare să gustăm din fructele roșii, aromate. În zilele toride de vară coroana pomilor fructiferi ne oferă o umbră plăcută fie că e vorba de o plantație în șir, condusă sub formă de cordon

vertical, fie de plante solitare, lăsate să crească liber.

Elemente indispensabile ale grădinii sunt și arbuștii fructiferi din grupa baciferelor. Foarte cunoscuți sunt coacăzul roșu, alb și negru, agrișul cu fructe galben-verzui sau purpurii, murul, zmeurul și căpșunul. Este indicat să se păstreze în grădină și câteva tufe de soc. Afinul nu crește din păcate în orice zonă, în schimb se mai pot cultiva în grădină struguri de masă sau pentru vin.

Locul de cultivare

Pomi fructiferi, viță-de-vie

Deși se cunosc cerințele pomilor fructiferi față de factorii climatici, este mai indicat să se țină cont de condițiile de cultivare pe care le oferă grădina sau unele părți ale acesteia.

Aceste condiții sunt foarte greu de schimbat, însă este îmbucurător faptul că și pentru grădinile mai puțin adecvate – răcoroase, cu poziție nordică – se găsesc soiuri potrivite, rezistente.

Vița-de-vie, piersicii și perii au nevoie de locuri însorite, deoarece doar în aceste zone fructele ajung la maturitate. În schimb, mai puțin pretențioși la lumină sunt mărul ori vișinul, iar arbuștii din grupa baciferelor (zmeurul, murul, afinul, coacăzul, agrișul etc.) suportă bine locurile semiumbrite, deși toate aceste plante se simt și se dezvoltă mai bine dacă beneficiază de razele directe ale soarelui.

Poate exista o deosebire semnificativă și între diferitele zone ale grădinii. De exemplu, dintre soiurile de măr, *Renet cox portocal* preferă zonele mai răcoroase, în timp ce soiul *Boskoop* suportă și poziționarea mai puțin adecvată.

Numărul pomilor plantați depinde de mărimea suprafeței potrivite pentru cultivarea acestora. Pomii fructiferi preferă soluri profunde, permeabile, bogate în elemente nutritive (mai multe informații despre posibilitățile îmbunătățirii calității solului puteți afla din

Într-un spațiu de cultură adecvat se obține o recoltă bogată



capitolul *Cunoașterea solului*). Doar pomii plantați în locuri adecvate creșterii și dezvoltării lor vor fi viguroși și productivi.

Fructe din grupa baciferelor

Speciile de plante din această grupă au cerințele cele mai mici față de condițiile de cultură. Totodată, au și cerințe reduse față de spațiul de cultură. Acești arbuști, cu ramurile lor, se pot cultiva și în spațiile libere dintre pomii fructiferi sau la marginea grădinii, lângă gard. Pentru cultivarea murului se pot utiliza și taluzurile abrupte. Zmeurul poate crește sub pomi, iar căpșunul pe orice petic de pământ sau ca acoperitor de sol, chiar și sub tufe late.

Coacăz roșu cu fructificare abundentă



Principiile proiectării unei livezi

În funcție de specie și soi, pomii fructiferi rodesc prima dată după doi-trei ani de la plantare. Speciile altoite pe portaltoi cu creștere slabă fructifică mai repede, în schimb mărul, părul și cireșul, cu creștere puternică, produc fructe mai târziu (vezi capitolul *Creșterea puietului, altoirea*). Cel mai târziu fructifică nucul. Pomii fructiferi cu creștere lentă, sub formă de tufă, rodesc foarte timpuriu, dar au o longevitate redusă: trăiesc maxim 25 de ani. În schimb, speciile cu trunchi înalt sunt foarte longevive.

Având în vedere caracteristicile soiului și talia copacului, se va hotărî amplasamentul în cadrul grădinii. Majoritatea pomilor fructiferi se obțin prin altoire, deci aceștia reprezintă soiuri ameliorate. Altoirea se poate realiza și de către amatori, ceea ce necesită pregătire de specialitate și experiență (vezi capitolul *Creșterea puietului, altoirea*).



Sfat util

În centrele de grădinărit se verifică cu atenție oferta puieților de pomi fructiferi, precum și tipul de portaltoi utilizat. De asemenea, se ține cont și de înălțimea speciilor, dacă acestea au suficient spațiu în grădină. În grădinile de dimensiuni mai mici se potrivesc specii de pomi fructiferi de talie redusă.

Altoirea se realizează de obicei între specii identice, adică mărul se altoiește pe portaltoi de măr, iar vișinul pe portaltoi de vișin. Există însă și excepții. Părul, de exemplu, este altoit frecvent pe portaltoi de gutui cu creștere redusă, deoarece părul altoit pe franc (portaltoi obținut din sămânță) prezintă o creștere foarte viguroasă. De aceea la achiziționarea puietului de păr trebuie să se acorde o atenție sporită portaltoiului utilizat, deoarece acesta va determina mai târziu talia pomului fructifer. Același principiu este valabil și la măr, cu deosebirea că există tipuri cu creștere joasă, medie și înaltă



Meri plantați pe rânduri

În cadrul gamei largi de soiuri existente.

Între portaltoaiile drupaceelor nu există diferențe prea semnificative. De exemplu, la altoirea cireșului portaltoiul este de obicei franc (cireș sălbatic), care are o creștere puternică. În ultimul timp se găsesc și puieti altoiți pe portaltoaii piti-

ce, care vor avea înălțimi mult mai reduse.

Dimensiunea pomilor fructiferi influențează atât lucrările de îngrijire, cât și cele de recoltare. Desigur, la pomii fructiferi de talie redusă lucrările de tăiere se efectuează mai ușor, la fel și recoltarea fructelor. Se specifică faptul că pomii fructi-

feri cu creștere viguroasă nu se pot menține scunzi prin tăiere, deoarece tăierile severe stimulează apariția de lăstari noi, puternici. Din livadă nu poate lipsi un cireș sau un nuc înalt, care să ofere umbră plăcută în zilele toride de vară, iar pomii fructiferi de talie joasă ne răsplătesc cu recolta lor abundentă.



Pomii înfloriți sunt podoaba livezii

Posibilități de asociere

Polenizarea pomilor fructiferi

Unele specii de pomi fructiferi sunt autofertile, iar altele auto-sterile, necesitând polenizatori. Din această cauză, în cadrul unor specii pot exista diferențe și între soiuri. Autofecundarea înseamnă că florile se pot fecunda și cu polenul propriu.



Sfat util

Este indicat ca pomii fructiferi să fie plantați apropiat, deoarece polenizarea florilor se realizează de către albine. Experiențele arată că dacă albinele sunt nevoite să parcurgă distanțe mari între pomi, multe flori rămân nepolenizate, ceea ce duce la scăderea producției de fructe. La sfârșitul capitoulului există un tabel conținând polenizatorii specifici diferitelor specii de pomi fructiferi.